

Apstiprināta:

direktore _____ Vita Pinne

2016. gada 29. augustā

Ulbrokas Mūzikas un mākslas skola

(izglītības iestādes nosaukums)

Mūzikas literatūra

(mācību priekšmeta nosaukums)

Mācību priekšmeta programma pieņemta metodiskās padomes 2016. gada 22. augusta sēdē.

Mācību priekšmeta programmu izstrādāja

Žanna Stankeviča

(vārds, uzvārds)

(paraksts)

Ulbrokas Mūzikas un mākslas skolas
Profesionālās ievirzes izglītības programmu
Mācību priekšmeta **MŪZIKAS LITERATŪRA** programma

1. MĀCĪBU PRIEKŠMETA *MŪZIKAS LITERATŪRA* PROGRAMMAS KONKRĒTIE MĒRĶI:

1. Rosināt audzēkņos interesi par mūziku.
2. Attīstīt visus mūzikas uztveri un analīzei nepieciešamos faktorus – mūzikas izpratni, teorētisko bāzi, kā arī muzikalitāti.
3. Attīstīt mūzikas valodas izpratnei nepieciešamās muzikālās domāšanas spējas, radot spilgtus priekšstatus par mūzikas valodas elementiem, vingrinoties tos saklausīt mūzikā un mācot tos nosaukt vispārpieņemtajos terminos.
4. Palīdzēt integrēties mūzikas kultūras sfērā, veidot daudzpusīgu, muzikāli kompetentu personību.

2. MĀCĪBU PRIEKŠMETA KONKRĒTIE MĒRĶI:

1. Nodrošināt sistematizētu un iespēju robežās arī daudzpusīgu pamatzināšanu apguvi.
2. Attīstīt muzikālo domāšanu un atmiņu, paplašināt audzēkņa zināšanu loku.
3. Sekmēt izpratni par mūzikas teorijas praktisko jēgu: saskatīt apgūtos mūzikas valodas elementus nošu tekstā un palīdzēt nonākt pie atziņas, ka teorētiskās zināšanas palīdz apgūt jauno mūziku.
4. Veidot un attīstīt mūzikas uztveri, ar kuras palīdzību spētu saklausīt un saprast mūzikas valodas elementus, kā arī veikt skaņdarba elementāru analīzi, laikmeta vai komponista daiļrades raksturojumu.

3. MĀCĪBU PRIEKŠMETA PROGRAMMAS SATURA APGUVES ILGUMS UN APJOMS:

Programmas apguves ilgums ir 4 mācību gadi. Sešgadīgās izglītības ciklā sākot ar trešo mācību gadu, 8-gadīgās izglītības ciklā – sākot ar 5. klasi.

Priekšmeta apguves apjoms ir: viena akadēmiskā stunda nedēļā (kopējs stundu skaits gadā ir 45).

4. MĀCĪBU PRIEKŠMETA PROGRAMMAS STRUKTŪRA:

Gan tematu sakārtojuma ziņā, gan satura apguves sadalījumā – hronoloģiska.

5. MĀCĪBU PRIEKŠMETA PROGRAMMAS METODISKĀS PAMATNOSTĀDNES:

1. Stundu mērķis ir pirmām kārtām – **sniegt zināšanas**:
 - teorētiskās, kas balstās uz vispārpieņemtās mūzikas terminoloģijas apgūšanu un iestrādāšanu audzēkņa leksikā;
 - praktiskās: iemācīt klausīties un analizēt mūziku, kā arī veidot un papildināt mūzikas literatūras *zelta fonda* bagāžu.

6. MĀCĪBU PRIEKŠMETA IETVAROS IZMANTOJAMĀS DIDAKTISKĀS METODES:

1. **Informatīvā** – skolotāja lekcijas par aplūkojamo tematu, kas tiek papildinātas ar rīcībā esošajiem vizuālajiem uzskates līdzekļiem (fotoattēlu, partitūru un televīzijas ierakstu skatīšanos), paredzēto kompozīciju klausīšanos.
2. **Interaktīvā** – atsevišķu mūzikas literatūras piemēru izpēte (padziļina audzēkņu zināšanas kādā noteiktā jomā, liekot analizēt un prezentēt mājas vai klases uzdevumu aktīvā formā (stāstot vai spēlējot klavieres);
- seminārs – strukturalizēta grupas diskusija, kura seko lekcijai vai arī kurā apspriež jau iepriekš sagatavotās tēzes, kas stimulē un pārbauda skolēnu izpratnes un novērtēšanas spējas.
3. **Patstāvīgā** – prakses atskaite (dod iespēju apliecināt zināšanas un spējas rakstiski – mājas darbu uzdevumu un mūzikas viktorīnas tēmu pierakstā, dažādu testu aizpildīšanā).

7. MĀCĪBU PRIEKŠMETA PĀRBAUDES FORMAS UN VEIDI:

Papildus programmas saturā fiksētajām kontrolstundām, mācību gada noslēgumā paredzēta pārcelšanas ieskaite, bet otrajā priekšmeta apguves gadā – pārceļšanās eksāmens; programmas kursu noslēdzot - noslēguma eksāmens. Pārbaudes formas iekļautas didaktiskajās metodēs.

- rakstiskie testi, kuri parāda jaunās vielas apguves līmeni;
- *muzikālās viktorīnas* – audzēkņa mūzikas literatūras fragmentu apguves pārbaudes tests;
- *intervija* – grupas vai atsevišķu skolēnu diskusija jautājumu un atbilžu formā, kurā tiek dziļāk izpētīts un atstāstīts apgūtais materiāls;
- iemācīto mūzikas fragmentu demonstrācija pie klavierēm vai ar balsi.

8. MĀCĪBU PRIEKŠMETA IETVAROS IZMANTOJAMIE TEHNISKIE LĪDZEKĻI:

Galdi, krēsli, tāfele, CD, kasešu atskaņotājs, televizors un videomagnetofons, darba mapes.

9. NOVĒRTĒŠANA:

Diagnosticējošā: aptuveni katrai tēmai zināšanu pārbaudes tests un mūzikas viktorīna; tēmas ietvaros – galvenokārt mutvārdu veidā.

10. VĒRTĒŠANAS SKALA:

ATZĪME	VĒRTĒJUMA SKAIDROJUMS
10 balles (izcili)	Audzēknis parāda izcilas zināšanas un prasmes, kas pārsniedz attiecīgās klases mācību programmas apjomu: brīvi stāsta, paužot savu attieksmi, demonstrē tēmas, analizē, spēj loģiski argumentēt un pamatot savu domu (vecākajās klasēs). Izrāda īpašu interesi par mācībām.
9 balles (teicami)	Audzēknis parāda nevainojamas zināšanas un prasmes atbilstoši attiecīgās klases mācību programmas prasībām. Augsti attīstītas domāšanas un intelektuālā darba prasmes, strauji progresējot veic mācību uzdevumus, prot radoši pielietot iegūtās zināšanas.

8 balles (loti labi)	Audzēkņa zināšanas ir dziļas un pamatīgas. Audzēknis ar izpratni var reproducēt mācību materiālu, saskata likumsakarības, atšķir būtisko no mazsvarīgā, pauž savu attieksmi, tomēr vērojamas atsevišķas neprecizitātes, nesvarīgi trūkumi.
7 balles (labi)	Apgūtās mācību priekšmeta programmas prasības. Audzēknis prot zināšanas un prasmes izmantot pēc parauga vai pazīstamās situācijās, uzdoto veic apzinīgi, taču zināšanās un prasmēs sastopami nesvarīgi trūkumi.
6 balles (gandrīz labi)	Apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības. Audzēknis zina pamatjēdzienus, likumus, mācību vielu izklāsta pietiekoši skaidri un saprotami, taču zināšanas un prasmes ir nepietiekoši stabilas un pārliecinošas.
5 balles (viduvēji)	Pamatvilcienos (60 % apjomā) apgūta mācību programma, taču zināšanās un prasmēs ir daudz trūkumu: audzēknis jauc faktus, kļūdās atsevišķos jēdzienos un terminos, mācību vielu neprot izklāstīt pietiekoši skaidri.
4 balles (gandrīz viduvēji)	Audzēknis mācību programmu apguvis individuālo spēju līmenī (aptuveni 50 % no apjoma). Zināšanās un prasmēs ir ievērojami robi, mācību vielu izklāsta juceklīgi, neatšķir būtisko no mazsvarīgā, uzdoto veic bez īpašas intereses.
3 balles (vāji)	Zināšanas, prasmes un iemaņas apgūtas virspusēji, tās ir nepietiekošas (mazāk nekā 50 %). Audzēknis pieļauj daudz kļūdu, neizpilda skolotāja norādījumus, jūtami atpaliek mācībās.
2 balles (loti vāji)	Apgūtas atsevišķas zināšanas, prasmes un iemaņas, taču nav spēju tās praktiski izmantot. Nav intereses par mācībām.
1 balle	Nav izpratnes par priekšmeta būtību un iemaņu tajā.

11. IZMANTOJAMĀS UN IETEICAMĀS LITERATŪRAS SARAKSTS:

1. Avramecs B., Muktupāvels V. Mūzikas instrumentu mācība. Tradicionālā un populārā mūzika.- R.:*Musica Baltica*, 1997 – 277 lpp.
2. Bernhofs V. Ārzemju mūzikas literatūras tēmu burtnīca, 1. daļa. – 1995 – 35 lpp.
3. Bernhofs V. Ārzemju mūzikas literatūras tēmu burtnīca, 2. daļa – R.:ULMA, 1995 – 34 lpp.
4. Bernhofs V. Ārzemju mūzikas literatūras tēmu burtnīca, 3. daļa – R.:ULMA, 1996 – 35 lpp.
5. Grauzdiņa I. Latviešu tautasdziesma tautā. Mācību līdzeklis mūzikas skolu mūzikas literatūras kursam. – R., 1996 – 72 lpp.
6. Grauzdiņa I. Mana skaņu pūra lāde.- R.:LKM skolu centrs, 1996 - 84 lpp.
7. Damme I. Mūzikas valodas apguve solfedžo stundās.- R.: *Musica Baltica*, 2001 – 144 lpp.
8. Kārkliņš L. Mūzikas teorijas pamati.- R.: Zvaigzne, 1998 – 206 lpp.

9. Latviešu komponisti un muzikologi. sast. L. Fūrmane.- R.: Latvijas komponistu savienība. Latvijas mūzikas informācijas centrs, 1989 – 193 lpp.
10. Latviešu kora literatūra – 1 Dz. Bērziņa red., R.: Liesma, 1970 – 220 lpp.
11. Pupa G., Zemzare I. Jauno mūzika pēc divdesmit gadiem. R.: Jumava, 2000 – 351 lpp.
12. Skrābāns R. Izcilie pasaules mūziķi Rīgā. – R.: Zinātne, 1993 – 167 lpp.
13. Spensa K., Kols H. Enciklopēdija *Mūzika*. Viļņa: *Alma littera*, 1995 – 142 lpp.
14. Tautasdziesmu vācēlīte – sast. Ē. Siliņš.- R.: Zvaigzne, 1990 – 68 lpp.
15. Udodova I. Mūzikas literatūra. R.:ULMA, 1999 – 54 lpp.
16. Udodova I. Mūzikas literatūras darba burtnīca. R.:ULMA, 1999 – 44 lpp.

12. PROGRAMMAS SATURS:

TEMATS	STUNDU SKAITS
<i>PIRMAIS SEMESTRIS</i>	<i>15 STUNDAS</i>
IEVADLEKCIJA: mūzika – viens no mākslas veidiem. Tās nozīme cilvēku dzīvē.	1 stunda
Mūzikas izteiksmes līdzekļi	2 stundas / /1 kontrolstunda
Mūzikas instrumenti:	
• stīgu instrumentu grupa	1 stunda
• koka pūšaminstrumenti	1 stunda
• metālpūšaminstrumenti	1 stunda
• sitaminstrumenti	2 stundas
• taustiņinstrumenti	2 stundas
• reti sastopamie un krāšņie instrumenti	1 stunda
• latviešu tautasinstrumenti	1 stunda / /1 kontrolstunda
<i>OTRAIS SEMESTRIS</i>	<i>20 STUNDAS</i>
MŪZIKAS ŽANRI: Dziesmu žanrs	1 stunda
LATVIEŠU TAUTASDZIESMAS, melodiju īpatnības	1 stunda
• Dziesmas par dziedāšanu, dzimtenes mīlestība	1 stunda
• Gadskārtu darba dziesmas	2 stundas
• Ģimenes godu un ieražu dziesmas	1 stunda
• Gadskārtu ieražu dziesmas	1 stunda
• Sadzīves dziesmas, dejas, rotaļas	2 stundas / /1 kontrolstunda
DEJU ŽANRI:	
• latviešu tautas dejas	2 stundas
• senās dejas	2 stundas
• citu Eiropas tautu populārākās dejas	2 stundas /

	/ 2 kontrolstundas
Maršs	1 stunda / /1 kontrolstunda
TREŠAIS SEMESTRIS	15 STUNDAS
MŪZIKAS ŽANRI:	
• instrumentālā kameramūzika	1 stunda
• simfoniskā mūzika	1 stunda
• vokālā mūzika	1 stunda
• vokāli instrumentālā mūzika	1 stunda
• sintētiskās mūzikas žanri: opera, balets, mūzika lugām	1 stunda 1 kontrolstunda
MŪZIKAS KULTŪRA EIROPĀ 17./18.GADSIMTA MIJĀ:	
• koncerta žanrs Itālijā	1 stunda
• klavesīna mūzika Francijā	1 stunda
BAROKS:	1 stunda
JOHANS SEBASTIANS BAHS – dzīve un daiļrade	1 stunda
• <u>klavesīnmūzika</u> : invencija Do; LTK – I: prelūdijs Do, prelūdijs un fūga do; Kapričo par godu mīlotā brāļa aizbraukšanai	1 stunda
• <u>ērģelmūzika</u> : Tokāta un fūga re; pasakalja do; korālprelūdijas	1 stunda
• <u>orķestra mūzika</u> : Branderburgas koncerti, Badinērija no 2.svītas orķestrim	1 stunda
• <u>vokāli instrumentālā mūzika</u> : Mateja pasija (ievada un noslēguma koris, alta ārija, korālis <i>Ak, galva asiņaina</i>)	1 stunda 1 kontrolstunda
CETURTAIS SEMESTRIS	20 STUNDAS
GEORGS FRĪDRIHS HENDELIS – dzīve un daiļrade	
• oratorija <i>Mesija</i>	1 stunda 1 kontrolstunda
KLASICISMS – mūzikas izteiksmes līdzekļi, žanri, valoda, simfoniskais orķestris; VĪNES KLASISKĀ SKOLA	1 stundas
JOZEFS HAIDNS – dzīve un daiļrade	1 stunda
• klasiskā simfonija – 103. simfonija <i>Mib ar timpānu tremolo</i> ; 94. simfonija <i>Pārsteigums</i>	1 stundas
• klasiskā sonāte – Re (sonātes un rondo forma)	1 stunda
• oratorija <i>Gadalaiki</i> (fragmenti)	1 kontrolstunda
VOLFGANGS AMADEJS MOCARTS – dzīve un daiļrade	1 stunda
• svīta <i>Mazā naktsmūzika</i>	
• 40. simfonija sol	
• klaviersonāte La (variāciju un rondo forma)	1 stunda
• opera <i>Figaro kāzas</i>	
• Rekviēms	1 stunda 1 kontrolstunda
LUDVIGS VAN BĒTHOVENS – dzīve un daiļrade	1 stunda
• sonātes un klavierdarbi <i>Patētiskā</i> (visa)	1 stunda
<i>Mēnesnīcas</i> (1. daļa)	
<i>Apasionāta</i> (2. daļa)	

<i>Elīzei</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • simfonija do • simf. uvertīra <i>Egmonts</i> • <i>Oda priekam</i> no 9. simfonijas re 	1 stundas 1 stunda 1 kontrolstunda
19. GADSIMTS – ROMANTISMS	1 stunda
FRANCIS ŠŪBERTS – daiļrade	
<ul style="list-style-type: none"> • vokālā daiļrade • <i>Nepabeigtā simfonija</i> • klavierminiatūras 	1 stunda 1 stunda 1 kontrolstunda
PIEKTAIS SEMESTRIS	15 STUNDAS
ROBERTS ŠŪMANIS – personība un daiļrade	0,5 stundas
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Sapņojums</i> no cikla <i>Bērnu ainas</i> • <i>Drosmīgais jātnieks</i> no cikla <i>Albums jaunatnei</i> 	
FELIKSS MENDELSONS – daiļrade	0,5 stundas
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kāzu maršs</i> no mūzikas lugai <i>Sapnis vasaras naktī</i> • <i>Dziesma bez vārdiem</i> Mi 	
JOHANNES BRĀMSS – daiļrade	1 stunda
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ungāru dejas</i> (sol, fa#) • <i>Šūplā dziesma</i> 	1 kontrolstunda
FERENC LISTS – daiļrade	0,5 stundas
<ul style="list-style-type: none"> • 2., 6. ungāru rapsodija, etīdes (pēc skolotāja izvēles) 	
NIKOLO PAGANINI – daiļrade	0,5 stundas
<ul style="list-style-type: none"> • kaprīzes (Mi, la), <i>Campanella</i> 	
RIHARDS VĀGNERS – daiļrade	1 stunda
<ul style="list-style-type: none"> • uvertīra operai <i>Tanheizers</i> 	
DŽUZEPE VERDI – daiļrade	1 stunda
<ul style="list-style-type: none"> • gūstekņu koris no operas <i>Nabukadnecars</i> • hercoga dziesmiņa no operas <i>Rigoletto</i> • maršs II cēlienā no operas <i>Aīda</i> 	1 kontrolstunda
Poļu mūzikas kultūra:	
FREDERIKS ŠOPENS – dzīve un daiļrade	
<ul style="list-style-type: none"> • Polonēze La, Valsis do#, Prelūdijas (La, do) • Etīdes do, Mi; 2. klaviersonātes 3. daļa – sēru maršs 	1 stunda
Norvēģu mūzikas kultūra:	
EDVARDS GRĪGS – dzīve un daiļrade	
<ul style="list-style-type: none"> • svīta Pers Gints • klavierkoncerts la • klavierminiatūras 	1 stunda 1 kontrolstunda
Čehu mūzikas kultūra:	
BEDRŽIHS SMETANA – daiļrade	
<ul style="list-style-type: none"> • simfonisko poēmu cikls <i>Mana Dzimtene: Vltava</i> 	

<ul style="list-style-type: none"> • opera <i>Pārdotā līgava</i> 	0,5 stundas
ANTONĪNS DVORŽĀKS – daiļrade <ul style="list-style-type: none"> • <i>Slāvu dejas</i> • simfonija <i>No Jaunās Pasaules</i> 	0,5 stundas 0,5 stundas 1 kontrolstunda
Spāņu mūzikas kultūra: MORISS RAVELS – Bolero	0,5 stundas
SENS-SANS – <i>Dzīvnieku karnevāls</i>	0,5 stundas 1 kontrolstunda
SESTAIS SEMESTRIS	20 STUNDAS
Krievu nacionālā skola	1 stundas
MIHAILS GĻINKA – dzīve un daiļrade <ul style="list-style-type: none"> • opera <i>Dzīvība par caru</i> • romances 	2 stundas
ALEKSANDRS DARGOMIŽSKIS – daiļrade; romances	1 stunda
ALEKSANDRS BORODINS – dzīve un daiļrade <ul style="list-style-type: none"> • opera <i>Kņazs Igors</i> • 2. simfonija 	1,5 stundas
MODESTS MUSORGSKIS – dzīve un daiļrade <ul style="list-style-type: none"> • klaviercikls <i>Izstādes gleznas</i> • solodziesmas • ieskats operā <i>Boriss Godunovs</i> 	1 stunda 1 kontrolstunda
NIKOLAJS RIMSKIS-KORSAKOVS – dzīve un daiļrade <ul style="list-style-type: none"> • simfoniskā svīta <i>Šeherezāde</i> • ieskats operu daiļradē (<i>Sadko, Pasaka par caru Saltānu u.c.</i>) 	0,5 stundas 0,5 stundas 1 stunda 1 kontrolstunda
PĒTERIS ČAIKOVSKIS – dzīve un daiļrade <ul style="list-style-type: none"> • klavirdaiļrade: 1. koncerts <i>sib</i>, cikls <i>Gadalaiki</i> • simfoniskā daiļrade: uvertīra- fantāzija <i>Romeo n Džuljeta</i>, 1. simfonija (<i>ad libitum</i>: ieskats 4. un 6. simfoniju mūzikas valodā) ... • ieskats operu daiļradē: <i>Jevgenijs Oņegins, Piķa dāma</i> • romances 	0,5 stundas 1 stunda 1,5 stundas 2 stunda 1 kontrolstunda
SERGEJS RAHMAŅINOVS – dzīve un daiļrade <ul style="list-style-type: none"> • klavierkoncerts do • klavierprelūdijs do# un sol; <i>Vokalīze, Jel nedziedi, skaistule!</i> 	1 stunda
SERGEJS PROKOFJEVS – dzīve un daiļrade <ul style="list-style-type: none"> • – <i>Klasiskā</i> simfonija • balets <i>Romeo un Džuljeta</i> 	1 stunda

<i>ASTOTAIS SEMESTRIS</i>	<i>20 STUNDAS</i>
BRĀĻI MEDIŅI:	
JĀZEPS MEDIŅŠ – daiļrade (<i>Latvju kapričo vijolei un klavierēm</i>)	
JĒKABS MEDIŅŠ – daiļrade	0,5 stundas
JĀNIS MEDIŅŠ – daiļrade	
• 1. simfoniskā svīta	0,5 stundas
• <i>Dainas</i> klavierēm	1 kontrolstunda
LATVIEŠU MŪZIKA 20. GADSIMTĀ	
JĒKABS GRAUBIŅŠ – komponists, folklorists	1 stunda
• t.dz. apdares korim (<i>Tek, saulīte, tecēdama; Kas tie tādi, Alutiņš-bāleliņš; silmala trīcēja dancojot</i>)	
LŪCIJA GARŪTA – pianiste, komponiste	
• kantāte <i>Dievs, Tava zeme deg!</i>	1 stunda
• klavierkoncerts	1 kontrolstunda
PĒTERIS BARISONS – daiļrade	
• kordziesmas <i>Mūzai, Latvijā, Dziesmai šodien liela diena</i>	1 stunda
MARĢERIS ZARIŅŠ – daiļrade	
• <i>Partita baroka stilā</i>	1 stunda
• <i>Concerto innocente</i>	
ĀDOLFS SKULTE – daiļrade	
• balets <i>Brīvības sakta</i>	1 stunda
• <i>Quasi una sonata per coro da camera</i>	
JĀNIS IVANOVŠ – daiļrade	1 stunda
• – <i>Latgales</i> simfonija, čellokoncerts	
• <i>vokalīzes</i> korim	1 kontrolstunda
LATVIEŠU KOMPONISTI 20. GADSIMTA OTRAJĀ PUSĒ	
IMANTS KALNIŅŠ 4. simfonija, <i>Jau ziediem rotātas pļavas</i>	0,5 stundas
PAULS DAMBIS – <i>Danču dziesmas; Jūras dziesmas</i>	0,5 stundas
PĒTERIS PLAKIDIS – <i>Veltījums Haidnam</i>	0,5 stundas
PĒTERIS VASKS – <i>Ainava ar putniem</i>	0,5 stundas
ROMUALDS KALSONS	0,5 stundas
SELGA MENCE	0,5 stundas
JURIS KARLSONS	0,5 stundas
JAUNO KOMPONISTU PAAUDZE (J.Petraškevics, A.Dzenītis, Ē.Ešenvalds) pēc skolotāja uzskatiem papildināms.....	2 stundas
Izņemtās vielas atkārtojums; gatavošanās noslēguma eksāmenam.....	4,5 stundas